

SEFER HAMITZVOT #211 – FEAR / AWE OF PARENTS

(1) ויקרא פרק יט

(ב) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני יקוק אלהיכם: (ג) איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני יקוק אלהיכם:

(2) רש"י ויקרא פרק יט פסוק ג

אמו ואביו תיראו - כאן הקדים אם לאב, לפי שגלוי לפניו שהבן ירא את אביו יותר מאמו, ובכבוד הקדים אב לאם, לפי שגלוי לפניו שהבן מכבד את אמו יותר מאביו, מפני שמשדלתו בדברים: **ואת שבתתי תשמרו** - סמך שמירת שבת למורא אב, לומר אף על פי שהזהרתיך על מורא אב, אם יאמר לך חלל את השבת אל תשמע לו, וכן בשאר כל המצות: **אני ה' אלהיכם** - אתה ואביך חייבים בכבודי, לפיכך לא תשמע לו לבטל את דברי.

(3) תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לא עמוד ב

ת"ר: איזהו מורא, ואיזהו כיבוד? מורא - לא עומד במקומו, ולא יושב במקומו, ולא סותר את דבריו, ולא מכריעו; כיבוד - מאכיל ומשקה, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא.

(4) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ריא

והמצוה הרי"א היא שצונו לירא מאב ואם והוא שיתנהג עמהם כמנהג מי שהוא ירא ממנו שיענישהו כמו המלך וילך עמהם כדרך שילך עם מי שיפחד ממנו וירא מהגיע לו ממנו מה שימאס. והוא אמרו יתעלה (קדושים יט) איש אמו ואביו תיראו. ולשון ספרא (שם) אי זה הוא מורא לא יושב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו.

(5) רמב"ם הלכות ממרים פרק ו הלכה ו

אחד האיש ואחד האשה חייבין במורא וכבוד, אלא שהאיש יש בידו לעשות והאשה אין בידה לעשות שהרי רשות אחרים עליה, לפיכך אם נתגרשה או נתאלמנה הרי שניהם שוים.

(6) שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד אב ואם סימן רמ סעיף יז

אחד האיש ואחד האשה שוין בכבוד ובמורא של אב ואם, אלא שהאשה אין בידה לעשות, שהיא משועבדת לבעלה, יט לפיכך היא פטורה בכבוד אב ואם בעודה נשואה. ואם נתגרשה או נתאלמנה, חייבת.

(7) ספר החינוך מצוה ריב

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן (ד) בזכרים ונקבות. ועובר עליה והיקל ביראתם ביטל עשה זה, אלא אם כן עשה מדעת האב ובמחילתו, שהאב שמחל על כבודו כבודו מחול.

(8) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה רט

והמצוה הר"ט היא שצונו לכבד החכמים ולקום מפניהם ולגדל אותם והוא אמרו ית' (שם לב) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ולשון ספרא תקום והדרת קימה שיש בה הידור. ...ויתחייב לו עם הכבוד המורא.

(9) רדב"ז הלכות ממרים פרק ו הלכה יא

...והדבר ברור שהחי מצטער והמת גם שנאתו גם קנאתו כבר אבדה:

(10) ספורנו ויקרא פרק יט פסוק ג

(ג) איש אמו ואביו תיראו. להורות שלא יהיה הכבוד בהם על אופן שיהיה לבו גס בהם אף על פי שיכבדם במאכל ובמשתה ובמלבוש כמו שהזכירו ז"ל באמרם יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם (קידושין לא א) אבל יהיה כבודו להם כמכבד נוראים אצלו למעלתם עליו.

(11) רשב"ם ויקרא פרק יט פסוק ג

(ג) ואת שבתותי תשמרו - כשם שבעשרת הדיברות נאמר כיבוד אב ואם אצל שמירת שבת שהושוה כיבודם לכבוד המקום, אף כאן סמך הכתוב לפי פשוטו: